

geesten en oefende hij, ook nadien — toen de botsende toestanden (en ook hij zelf!) zich wat gerangeerd hadden — een zeker officieel gezag uit met zijn uitspraken.

Zulk een altijd strijdvaardig, vooral ook welsprekend pleitbezorger voor de nieuwe kunst was voor een nog groeiende beweging van onschatbare waarde. Veth in 't bijzonder is het dan ook geweest, die de ooren heeft geopend van de hardhoorigen, die de gedaante eener verjongde schilderkunst in 't licht heeft gesteld voor de oogen der verblufte toeschouwers, de vaagheid in veler begrippen daarover verhelderd, weifelenden opgepord en ook vele aanvallen heeft afgeslagen. Zijn polemisch talent kwam hem daarbij zeer van pas. Zijn verweer was altijd vaardig, kantig gestyleerd en dikwijls met de snelle flikkeringen van spiritueele gevatheid. Soms wel is het daarbij merkbaar, dat een baldadige spotlust zich uitviert, of dat het een louter vermaak wordt in een intellectueele schermutseling.

Daartegenover was het wel weer eens noodig, dat deze man, die voor alles trachtte maat te houden en in de jongere uitingen ook voor opgeblazene verschijnselen niet blind was, zich schrap zette tegen zinledige, of banale terminologieën. Een der schitterendste proeven van zijn hekelend proza leverde hij met zijn charge over het toen zoo gaarne gebruikte — en veel misbruikte — woordje „Artistiek”. Dit artikeltje, zoo pittig en vlot geschreven van 't eene zinnetje op het andere, is als een luchtig, jongleerend spel van woorden.

Intusschen zal door dat stukje het veelvuldig misbruik van dat artistiekerige woordje wel wat tegen zijn gegaan.

Waar heeft Veth al niet in geschreven, naar hoeveel zijden liggen zijn pennevruchten al niet uitgestrooid! Buiten den „Nieuwe Gids,” werd hij trouw medewerker aan het „Dagblad de Amsterdammer” (der radicalen, onder de Koo) dat vervolgens in het „Groene Weekblad” overging. Daarna verplaatste hij (zooals hij 't noemde) zijn schrijftafel naar „De Kroniek,” onder Tak, waar hij tot gezelschap heeft een toenmalige intellectueele keurbende. Maar hoeveel andere bladen en tijdschriften nog namen — en hoe gretig — het geschrijf van Veth op! Later kwam hij terecht bij „de Gids”, het oude tijdschrift dat (ironie van historische gebeurtenissen) zich wist te handhaven tegenover den stormloop uit „'80” onder de vlag van den „Nieuwe Gids”! Aan al die schrifturen kunnen dan toegevoegd worden afzonderlijke vlugschriften en ook heele boeken, waaronder dat over Rembrandt zeker het bekendste is.

Indien daarbij gedacht wordt aan al den tijd dien het voortdurende en zoo inspannende portretschilderen vorderde, dan moest hij wel over een ongewone werkkracht beschikken. Ik hoorde eens van iemand, die hem van zeer nabij bekend was, dat Veth tot vasten regel had aangenomen iederen avond om acht uur aan zijn schrijftafel te gaan zitten. Wat